



Kommunstyrelsen
Anna Jungmarker
Epost: anna.jungmarker@vasteras.se

Miljödepartementet
Dnr M2021/01629

Yttrande Remiss – Uppdrag att föreslå genomförande av artikel 22 om bioavfall Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG i den svenska lagstiftningen

Västerås stad är medlemmar i kommunalförbundet VafabMiljö som ansvarar för insamling av kommunalt avfall från hushåll och verksamhet inom kommunen. I hanteringen av remissen har VafabMiljö hjälpt till med synpunkter utifrån deras ansvarsområde.

Västerås stad är generellt positiv till utredningens förslag om krav på materialåtervinning och utsortering av bioavfall. Det är också positivt för VafabMiljös produktion av biogas. Vi är överens med utredningen om att dagens frivilliga system inte är tillräckligt för att nå de ambitiösa nationella målen om insamling av matavfall.

Enligt förslaget ska bioavfall sorteras ut och samlas in separat eller materialåtervinnas på plats. Kommunerna ska tillhandahålla ett system för att samla in livsmedels- och köksavfall som är kommunalt avfall och som separerats från annat avfall och transportera bort sådant avfall skilt från annat avfall. Enligt den föreslagna lagförändringen kommer det framöver inte vara tillräckligt att kommunerna enbart tillhandahåller ett system för separat insamling av matavfall. Hur långt kommunerna kommer behöva gå för att uppfylla lagkraven är dock oklart. Det behöver klargöras.

Det är oklart på vilket sätt den föreslagna lagstiftningen löser problemet med restavfall som förbränns och energiutvinns innehåller cirka en tredjedel matavfall. Att enbart införa obligatorisk utsortering och tillhandahålla insamlingssystemet räcker inte för att nå den avsedda effekten med att matavfall ska sorteras ur restavfallet och undgå förbränning. Det behövs ytterligare styrmedel och åtgärder för att förslaget ska få avsedd effekt. Vi saknar ett resonemang om det i utredningen. Rätt utformat kan det leda till avsedda effekter och bidra till uppfyllnad av olika mål.

De åtgärder som behöver införas för att sänka andelen matavfall som förbränns innebär kostnader för kommunerna, ökad arbetsinsats för kommuninvånarna, samt ökade avgifter för dem som inte når upp till utsorteringskraven. Det finns en påtaglig risk att kommunen lägger ned omfattande resurser på att anpassa sig efter lagkraven, utan att vare sig lagkrav eller mål uppnås. På grund av denna osäkerhet finns även en risk att kommunerna kommer avvakta med att genomföra miljöstyrande förändringar i sina avfallstaxor, då det är för osäkert om miljöstyrningen leder till att lagkrav eller mål uppnås.

Ökad tillsyn

Förslaget kan medföra en ökad administration för tillsynsmyndigheterna med ökat tillsynsbehov för att kontrollera avfallskvaliteten, hantering av dispenser och efterlevnaden av det obligatoriska kravet på utsortering av bioavfall/matavfall. Mer resurser kommer krävas, vilket inte finns tillgängligt idag.

Invasiva främmande arter

I utredningen förs ett resonemang kring definitionen av trädgårds- och parkavfall och om detta är kommunalt avfall. Här berör man också invasiva främmande arter och huruvida dessa ska ingå i begreppet kommunalt avfall. Vi ser att invasiva främmande arter är ett allt större problem för kommunerna och att hanteringen av dessa behöver ske på ett korrekt sätt som minskar risken för spridning oavsett om det klassas som kommunalt avfall eller inte.

Rapporteringskrav kommunalt avfall

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:10) om lämnande av uppgifter om kommunalt avfall, 4 § ska kommunen lämna uppgifter avseende insamlade mängder bioavfall uppdelat på:

- a. livsmedelsavfall hushåll
- b. livsmedelsavfall från storkök, restauranger, livsmedelsbutiker och andra verksamheter
- c. park-och trädgårdsavfall

För de kommuner som inte har den tekniska lösningen för att kunna väga och registrera det insamlade livsmedelsavfallet uppdelat på a) hushållen och de övriga som beskrivs i punkt b) ovan innebär det en omfattande investering för kommunerna att skaffa sig den utrustning som behövs.

Påverkan på taxa och föreskrifter

Enligt förslaget blir det obligatoriskt att sortera ut sitt matavfall från den 1 januari 2024. För att kunna styra mot ökad utsortering behövs andra styrmedel än vi har möjlighet till idag. Det kommer innebära att kommunerna behöver anpassa både avfallstaxa och föreskrifter.

Påverkan på biogasproduktionen

Ökad omhändertagande av bioavfall genom biogasproduktion innebär ökade behov av avsättning av gödseln eftersom varje ton avfall genererar ungefär lika mycket gödsel. Detta är en utmaning som kräver ökade insatser och/eller styrmedel.

Övrigt

Det är bra att förslaget inte fokuserar på ökad hemkompostering men att det fortfarande ska vara tillåtet att hemkompostera, dvs återvinna vid källan.

Det saknas en helhetssyn på avfallshanteringen, det pågår andra processer som påverkar. Till exempel utredningen om vem som ansvarar för insamlingen av förpackningar och utredningen om frival, dvs möjligheten för

verksamheter att välja annan hantering för sitt avfall än att lämna det till kommunen. Bioavfall är ett sådant kommunalt avfall som kommer att kunna friväljas om beslut kommer i enlighet med förslaget. Vi håller med Naturvårdsverket om att det är en fråga som behöver utredas i särskild ordning då konsekvenserna för aktörer som samlar in bioavfall tydligt kommer att bero på vad utredningen om att eventuellt införa frival kommer att resultera i. Ett konkret exempel på en intressekonflikt är att det blir svårt för avfallsorganisationen att införa starka styrmedel. Utrymmet att använda styrmedel blir kraftigt begränsat av möjligheten att välja frival då verksamheter kan välja annan insamlare och behandlare än kommunen som inte tillämpar en miljöstyrande taxa.

Vi ser ett behov att samordna kravet på obligatorisk utsortering av bioavfall med det eventuella uppdraget om kommunalt ansvar för insamling av förpackningar som ska ske hushållsnära. Det kan ge ökade incitament till utsortering av både matavfall samt förpackningar - vilket är önskvärt.